

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 10.5.2013
čj. SRS 026855/2013

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 7 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.5. – 12.5.2013

1. Počasí

Ve sledovaném období bylo proměnlivé polojasné až oblačné počasí s odpoledními teplotami od 18 – 24 °C a nočními teplotami od 7 – 12 °C a s častými přeháňkami a bouřkami. Od pátku 10.5. přišlo ochlazení na odpoledních maximálně 15 °C a vydatné dešťové srážky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Pozemky jsou na mnoha místech zamokřené až rozbahněné. Rostliny díky vláze a vyšším teplotám rychle rostou a vyvíjejí se. Klima je výhodné pro nárůst houbových chorob ale i hmyzích škůdců. Bylo dokončováno setí jarních plodin, probíhá sázení brambor.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 30 – 33, začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 3. kolénka: 3. kolénko vzdálené min. 2 cm od 2. kolénka)

Slabý výskyt septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) sledován v okrese Plzeň - jih (Horní Lukavice, 9.5. a Štáhlavy, 7.5.), Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 6.5.) a Tachov (Velký Rapotín, 7.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První slabý výskyt pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) byl zjištěn v okrese Rokycany (Kamenec u Radnic, 7.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. V RF 31 – 32, 37 a 51 se z odnoží ve vzorku střídavě odebere 4., 5. a 6. list shora,

tvorící se praporcový list se nebere v úvahu. V RF 71 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 2., 3. a 4. list shora. Zaznamená se počet listů s výskytem konidioforů nebo typických skvrn po infekci.

Do RF 51 se doporučuje ošetření při 5 – 50 % listů s výskytem konidií. V RF 71 se doporučuje ošetření při 40 – 70 % napadení listů. Proti pozdnímu napadení jsou účinné ochranné zásahy provedené v době metání (od BBCH 51) až kvetení (do BBCH 61). Je možno využít i vedlejší účinnost fungicidů, určených proti tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice.

Slabý výskyt dospělců, larev a požerků **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** pozorován v okrese Plzeň – jih (Šťáhlavy, 7.5. a Horní Lukavice, 9.5.), Rokycany (Kamenec u Radnic, 7.5.) a Plzeň – sever / město (Křimice, 9.5.). Slabý výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema* spp.)** zjištěn v okrese Klatovy (Malonice, 7.5.).

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 32 – 37, fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. Kolénka, až objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý)

V okrese Rokycany (Bezděkov u Radnic, 7.5.), Tachov (Velký Rapotín, 7.5.) a v okrese Plzeň - jih (Šťáhlavy, 9.5.) byl pozorován slabý výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**. V okrese Plzeň – sever / město (Křimice, 9.5.) byl sledován střední výskyt.

Zjišťování výskytu **padlí ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogenu.

V okrese Plzeň – sever / město (Křimice, 9.5.) byl pozorován silný výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a v okrese Domažlice (Domažlice, 9.5.) a Plzeň – jih (Snopoušovy, 9.5.) byl zaznamenán slabý výskyt.

Zjišťování výskytu **sít'ovité skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován silný výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Domažlice (Domažlice, 9.5.), střední výskyt v okrese Karlovy Vary (Bor u Karlových Var, 6.5.) a slabý výskyt v okrese Plzeň – jih (Snopoušovy, 9.5. a Šťáhlavy, 9.5.), Klatovy (Malonice, 7.5.), Tachov (Velký Rapotín, 7.5.), Plzeň – sever (Výrov u Kralovic, 7.5.), Cheb (Loužek, 7.5.), Rokycany (Bezděkov u Radnic, 7.5.) a Plzeň sever / město (Křimice, 9.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování

o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt dospělců **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** zjištěn v okrese Karlovy Vary (Bor u Karlových Var, 6.5.), Tachov (Velký Rapotín, 7.5.), Plzeň sever / město (Křimice, 9.5. – zjištěny i larvy) a Klatovy (Malonice, 7.5.). Slabý výskyt vajíček a larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** pozorován v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 9.5.) a larev v okrese Klatovy (Malonice, 7.5.).

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN JARNÍ (RF 12 - 21, fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až první odnož viditelná: počátek odnožování)

V okrese Plzeň – sever (Vochoz, 9.5.) byl pozorován první slabý výskyt **sít'ovitě skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 11 – 13, 1. pravý list s vyvinutým palistem (nebo 1. úponkem) až 3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý)

První slabý výskyt dospělců **Listopasa (*Sitona spp.*)** byl zjištěn v okrese Domažlice (Hlohovčice, 9.5.).

Pozorování se provádí v době tvorby prvních pravých listů. Na 5 místech se prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin a odhadne se průměrná ztráta listové plochy v důsledku žíru brouků.

Ošetření se provede, pokud je průměrná ztráta listové plochy 10 – 20 % na 1 rostlinu. Přímá ochrana insekticidním postřikem ve fázi prvního až druhého listu (BBCH 11 – 12) se provádí v letech, kdy hrách pomalu vzchází a roste v důsledku sucha. Preventivní ochrana spočívá v časné setí.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 55 - 65, na hlavním květenství se oddělily jednotlivé květy (zavřené) až plný květ: asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají)

První a zároveň střední výskyt **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** byl zjištěn v okrese Klatovy (Svrčovec, 9.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, z každé rostliny se hodnotí 2 listy. Prahová škodlivost je 5 až 15 % napadených listů v době květu.

Preventivní ochrana je setí zdravého osiva, kvalitní zaorání posklizňových zbytků a zabránění poškození rostlinných pletiv. Přímou ochranou je moření osiva a fungicidní ošetření v době květu.

První a zároveň střední výskyt **plísně zelné (*Peronospora parasitica*)** byl pozorován v okrese Klatovy (Svrčovec, 9.5.), slabý výskyt v okrese Domažlice (Chrastavice, 9.5. a Klenčí pod Čerchovem, 9.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, na nichž se zjišťují příznaky napadení na listech a listenech. Prahem škodlivosti je 5 až 25 % napadených rostlin.

Preventivní ochrannou je likvidace sklizňových zbytků. Byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fómovému černání stonku řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

První slabé výskyty dospělců **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** byly zjištěny v okrese Domažlice (Chrastavice, 6.5. a Klenčí pod Čerchovem, 6.5.), pak v okrese Rokycany (Osek u Rokycan, 7.5. a Němčovice, 7.5.) a poté v okrese Plzeň – sever (Vochoz, 9.5.), Klatovy (Svrčovec, 9.5.), Domažlice (Chrastavice, 9.5. a Klenčí pod Čerchovem, 9.5.) a Plzeň – jih (Šťáhlavy, 7.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Střední výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byl v květenstvích zachycen v okrese Tachov (Velký Rapotín, 7.5.) a Domažlice (Chrastavice, 6.5. a Klenčí pod Čerchovem, 6.5.), slabý výskyt v okrese Plzeň – jih (Šťáhlavy, 7.5. a Horní Lukavice, 9.5.), Klatovy (Malonice, 7.5.), Plzeň – sever (Kopidlo, 7.5.), Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 6.5.), Cheb (Úval, 7.5.) a Rokycany (Osek u Rokycan, 7.5. a Němčovice, 7.5.). V okrese Domažlice bylo zjištěno na neošetřených porostech silnější poškození a i na včas ošetřených porostech střední poškození pupat blýskáčkem řepkovým, neboť na nich došlo v průběhu několika dní po ošetření, po kterých následovaly deštivé dny, k novému náletu blýskáček ve střední až silné intenzitě. K novému náletu blýskáček po ošetření, po kterých následovaly deště, došlo na více místech oblasti, například na Rokycansku.

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivost v růstové fázi, kdy jsou pupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

První slabý výskyt dospělců **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus assimilis*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Chrastavice, 6.5. a pak 9.5.) a střední v téže okrese (Klenčí pod Čerchovem, 6.5.). Silný výskyt byl zjištěn v okrese Domažlice (Klenčí pod Čerchovem, 9.5.). Dále byl slabý výskyt tohoto škůdce hlášen z okresu Plzeň – jih (Horní Lukavice a Šťáhlavy, 9.5.), Klatovy (Malonice, 7.5.), Plzeň – sever (Vochoz, 9.5.) a střední výskyt z Rokycanska (Osek u Rokycan, 7.5. a Němčovice, 7.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk na 1 rostlinu, od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 1 rostlinu, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 10 - 22, vzcházení až fáze 1. a 2. pravého listu)

První a zároveň střední výskyt **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** byl pozorován v okrese Klatovy (Nehodiv, 9.5.) a ve slabé intenzitě v okrese Domažlice (Domažlice, 9.5.) a Klatovy (Plánice, 9.5.).

Pozorování dospělců probíhá od fáze 10 - 22 BBCH, pozorování larev probíhá v období stonkování (40 - 49 BBCH).

Ošetření porostů se provádí do fáze 4 - 5 listů v případě výskytu 3 - 4 brouků na 1 m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

Střední výskyt poškození porostů **prasetem divokým (*Sus scrofa*)** a krtince **krtkou obecnou (*Talpa europaea*)** byly pozorovány v okrese Klatovy (Nehodiv, 9.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 56 - 60, jednotlivé květy se začínají od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené (fáze zeleného poupěte) až první květy otevřené)

První slabý výskyt **pilatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** byl zjištěn na bílých lepových deskách v sadu v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 9.5.).

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50 % vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

Slabý výskyt dospělců **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** zjištěn na Plzni - jihu (Nebílovy, 6.5.).

Pozorování výskytu dospělců se provádí 2 krát v týdenním intervalu v období zeleného pupene až myšího ouška, RF 54 – 56 BBCH, a to pomocí 30 sklepů z 30 plodných dvouletých větví. Práh škodlivosti je 1,5 až 3 brouci v průměru na jednu sklepnutí.

Ochrana: Jabloně se ošetřují v době úživného žíru brouků, od začínající fenofáze myšího ouška, jakmile se vyskytne jeden den s teplotou ve 14 hodin přesahující 17 °C. Za chladného jara nebo při malé násadě plodů se doporučuje ošetření za 14 dní opakovat. Protože květopas jabloňový klade jen do nerozvitých pupenů, ošetření v době květu je již neúčelné.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 65 - 67, až plný květ, nejméně 50 % květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku až vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá)

Slabý výskyt dospělců **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** byl zaznamenán v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 6.5. a 9.5.) na bílých lepových deskách. První slabý výskyt dospělců **pilatky žluté (*Hoplocampa flava*)** byl na bílých lepových deskách zaznamenán v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 6.5. a 9.5.).

Zjišťování výskytu dospělců pilatky švestkové a pilatky žluté se provádí 2 krát týdně od začátku kvetení na bílých lepových deskách. Z počtu ulovených dospělců se vypočte průměrný počet ulovených jedinců na 1 lapač a den.

Signalizujeme ošetření proti dospělcům pilatky švestkové a pilatky žluté. Ošetření se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je

ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50 % vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h) = 1900 °C měřená od začátku kalendářního roku.

Ve feromonových lapácích zjištěn první slabý výskyt dospělců **obaleče východního (Cydia molesta)** v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 9.5.) a první slabý výskyt **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** na stejném místě dne 9.5.

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

OKRASNÉ DŘEVINY

MODŘÍN OPADAVÝ

V celém okrese Klatovy (např. Těšetiny) pozorovány larvy **pouzdrovníčka modřínového (Coleophora laricella)**.

SVĚTELNÉ LAPAČE

V okrese Klatovy (Horažďovice, 6.5.) byla ve světelném lapači opět zachycena **osenice černé c (Xestia c-nigrum)**. Stejná můra byla zachycena ve dvou kusech dne 4.5. ve světelném lapači v Těnovicích v okrese Plzeň – jih.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová